

Prof. zw. dr hab. Joanna M. Salachna
Wydział Prawa
Uniwersytet w Białymstoku

Recenzja osiągnięć naukowych oraz aktywności naukowej

Pana dra Rafała Poździka

sporządzona w postępowaniu habilitacyjnym
prowadzonym na Wydziale Prawa i Administracji
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Stosownie do dyspozycji art. 18a ust. 7 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1852 z późn. zm.) przedstawiam ocenę osiągnięć naukowych oraz aktywności naukowej Pana dra Rafała Poździka.

I – Podstawowe osiągnięcie naukowe (monografia)

Pan dr Rafał Poździk w Autoreferacie przedstawiającym opis dorobku oraz osiągnięć naukowych jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, wskazał autorstwo monografii pt. *Ocena i wybór projektów do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności* (Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2013, ss. 463).

Ocena walorów naukowych powołanej rozprawy wymaga uprzedniej analizy zasadniczych elementów opracowania monograficznego, do których należy zaliczyć: - wybór tematyki badawczej, - zastosowaną metodologię i metody badawcze, - konstrukcję (strukturę) pracy i jej zakres; - merytoryczną treść rozważań; oraz - stronę warsztatową opracowania.

1. Wybór tematu

Sformułowanie tematu monografii jako: *Ocena i wybór projektów do dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności* wskazuje na skonkretyzowany obszar badawczy. Stanowi zapowiedź szczegółowej i kompleksowej analizy zasad oraz procedur wyłaniania projektów wpisujących się w realizację polityki spójności, które mają być dofinansowywane z określonych tzw. środków unijnych. Mając jednocześnie na uwadze, że:

- a) środki pochodzące z EFRR, EFS i FS odgrywają w polskich finansach publicznych istotną rolę zarówno w sensie zasobowym (kwotowym), jak i celowym (realizacja określonych typów zadań/przedsięwzięć prorozwojowych);
 - b) procedura wyłaniania projektów kwalifikowanych do dofinansowania z ww. funduszy stanowi początkowy i niezbędny element warunkujący m.in. sprawne i maksymalne wykorzystanie środków unijnych;
 - c) dotychczas w literaturze o charakterze naukowym brak było całościowych (kompleksowych) opracowań traktujących o ww. problematyce,
- wybór tematyki na tym etapie oceny wypada pozytywnie.

Niezależnie jednak od powyższego wstępnego ustalenia, podkreślenia wymaga, że trafność i zasadność wyboru tematyki rozważań naukowych musi być rozpatrywana nie tylko poprzez społeczną/praktyczną doniosłość problematyki, ale także poprzez jej przydatność dla rozwoju danej lub danych dziedzin prawa. Odnosząc się do oceny w tym kontekście, na początku niewątpliwie zgodzić się należy z Autorem (por. uwagi sformułowane we *Wstępie*), że w ramach polityki spójności UE wpływa na wzmocnienie jednolitego rynku, a wydatkowanie środków z funduszy strukturalnych oraz FS jest skierowane na zbilansowanie poziomu rozwoju w całej Unii. Wydatkowanie środków unijnych musi stanowić niejako odbicie ich przeznaczenia określonego w danej perspektywie finansowej, i jest ono podstawowo warunkowane właściwymi systemami (w tym procedurami) oceny i wyboru, czyli wyłaniania projektów do dofinansowania środkami unijnymi. Przy czym prawidłowość ich stosowania winna być zabezpieczona adekwatnym systemem kontroli prawnej. Zważywszy, iż każde z państw członkowskich UE, w ramach ogólnie obowiązujących zasad, opracowuje szczegółowe instytucjonalno-prawne mechanizmy omawianych procedur, obrana tematyka rozważań z pewnością posiada walor naukowy istotny z punktu widzenia różnych dziedzin prawa (w tym prawa finansowego UE, prawa administracyjnego) – o ile oczywiście

w prowadzonych rozważaniach nie poprzestanie się li tylko na analizie badanych regulacji prawnych (w tym zakresie przede wszystkim pkt 4. niniejszej części opinii).

Odnosząc się do wyboru tematu monografii pragnę się jeszcze odnieść do wyznaczonego nim obszaru przedmiotowego badań. Otóż ze sformułowanego jej tytułu wprost wynika, że nie dotyczy on wszystkich tzw. środków unijnych. W takim razie powstaje pytanie o przyczyny zawężenia rozważań i ich zasadność. Autor już na początku wyraźnie odwołuje się do znaczenia polityki spójności UE i funduszy służących jej finansowaniu (*Wstęp*, s. 13), a w dalszej kolejności (s. 17-19) wskazuje na przyczyny rezygnacji z analizy oceny i wyborów projektów finansowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Należą do nich przede wszystkim odmienne regulacje (tak na poziomie UE, jak i w porządku krajowym), w tym dotyczące przyznawania dotacji. Zważywszy na obrane cele badawcze dysertacji za uzasadnione uważam zawężenie obszaru rozważań tylko do instrumentów wskazanych w tytule monografii.

2. Metodologia i metody badawcze

Dokonanie oceny zastosowanej metodologii i doboru metod badawczych służących jej realizacji wymaga odniesienia się w pierwszej kolejności do sformułowanych: założeń (w sensie: celów) pracy, podstawowych i szczegółowych problemów badawczych, podlegających weryfikacji hipotez lub tez.

Lektura *Wstępu* ocenianej monografii wskazuje, iż wyartykułowane przez Autora wprost (nazwane tak przez Niego) cele stanowią w istocie połączenie założeń z pytaniami badawczymi. Jak czytamy bowiem (na s.16):

- „głównym celem książki jest analiza, czy stworzony w trakcie okresu programowania na lata 2007-2013 krajowy system wyboru projektów oraz procedury kontroli decyzji odmawiających wsparcia z funduszy strukturalnych i FS są efektywne, nie naruszają przepisów powszechnie obowiązujących i prawidłowo wypełniają zobowiązania wynikające z przepisów unijnych”;
- oraz odpowiedź „czy polskie procedury oceny, a następnie wyboru projektów do dofinansowania ze środków unijnych są przejrzyste, zapewniają równy dostęp do pomocy dla wszystkich zainteresowanych, spełniają standardy demokratycznego państwa prawnego oraz nie naruszają przepisów Konstytucji RP.”

Odnosząc się do podstawowych celów badawczych, na początku wskazania wymaga, że:

- a) pierwszy z problemów (pytań) badawczych ma charakter ogólniejszy względem pierwszego, a także ma nieco inaczej określony przedmiot. Jeśli chodzi o ten ostatni jest nim system wyboru projektów oraz związane z nim procedury kontrolne, które mają być weryfikowane przy uwzględnieniu 3 kryteriów, tj.: - efektywności, - legalności, - prawidłowej realizacji postanowień UE.
- b) w drugim przypadku przedmiotem pytania są procedury oceny oraz wyboru projektów (na marginesie - brak tu przedmiotu w postaci „procedur kontroli”, ale pojawił się element szczegółowy w stosunku do „wyboru” projektu – „ocena”); Natomiast sformułowane 4 indykatory w stosunku do tego systemu to: - przejrzystość, - równość dostępu; - spełnianie standardów demokratycznego państwa prawnego, - „legalność konstytucyjna”.

Na tle poczynionych uwag porządkujących stwierdzam, że samo wyodrębnienie w problemach dwóch zróżnicowanych przedmiotów (I - system wyboru i procedury kontrolne, II – procedury oceny i wyboru) może być zasadne, podobnie jak wyartykułowanie różnych kryteriów ich oceny. Jednak na tle zastosowanego zabiegu pojawiają się obiekcje. Otóż jakkolwiek „wydzielenie” pojęciowe procedur (oceny, wyboru, czy kontroli) od systemu (wyboru) mogło być zamierzone i uzasadnione, to brak wyjaśnienia w tym zakresie. Można się go pośrednio domyślać analizując konstrukcję książki, a także zważywszy na specyfikę polskich postępowań konkursowych ws. wyboru projektów kwalifikowanych do dofinansowania. Z drugiej jednak strony można przyjąć, że w pewnym zakresie (ale nie wiadomo jakim) Autor traktuje te terminy zamiennie – ponieważ np. w *Zakończeniu* odwołując się do przeprowadzonych analiz wskazuje na system kontroli (a nie jak w pytaniu – na procedury). Wskazany zamęt pojęciowy nie jest zrozumiały, szczególnie że dana procedura (w tym prawna) nie funkcjonuje samoistnie, a właśnie w ramach jakiegoś systemu. Procedura oceny i wyboru projektu mieści się w systemie wyboru projektów, niezależnie od tego jaką rangą uregulowań poszczególne elementy systemu są normowane. Skądinąd w pytaniach badawczych nie wskazywano na ową rangę (prawną) poddawanych analizie unormowań.

Pewne wątpliwości zaistnieją także na gruncie sformalizowanych w założeniach kryteriów badań, o ile czytelnik nie przyjmie, że w przypadku pierwszego z założeń badawczych chodzi o zbadanie zasad krajowych na tle głównie porządku unijnego. Natomiast jeśli chodzi o drugi z problemów - że rzecz dotyczy się specyficznych procedur polskich (za wyjątkiem procedur kontrolnych), które trzeba badać wedle ogólnie przyjętych standardów, a nie konkretnych przepisów np. ustawowych. Poza tym posłużono się kryterium efektywności (pojawia się ono

także w treści książki), podczas gdy brak jest wyjaśnienia jak jest ono rozumiane. W mojej ocenie Autor rozumie je intuicyjnie. Nie można bowiem przyjąć, że jest nią osiągnięcie prawidłowego rezultatu (zob. np. s. 405) – to jest bowiem skuteczność (osiąganie zamierzonych celów). Oczywiście osiągnięcie rezultatu mieści się w pojęciu efektywności, ale w innym zupełnie kontekście, mianowicie relacji osiągniętego rezultatu do nakładów służących jego osiągnięciu. W drugim z celów badawczych pojawia się z kolei kryterium standardów demokratycznego państwa prawa, obok innych, które w pewnym zakresie się w nim mieszczą.

W rozprawie równie istotne jak określenie podstawowego problemu naukowego/badawczego jest postawienie podlegającej weryfikacji hipotezy lub tezy. W ocenianej monografii sformułowano 5 następujących tez (s. 16-17):

- „przepisy unijne przyznają autonomię państwom członkowskim, zarówno w zakresie ukształtowania systemu oceny i wyboru projektów, jak i w wyborze środków prawnych zapewniających właściwą kontrolę administracyjną i sądowo-administracyjną tych postępowań w razie odmowy wsparcia z funduszy strukturalnych i FS;
- postępowanie administracyjne, którego celem jest przyznanie lub odmowa przyznania dofinansowania z funduszy strukturalnych i FS, związane jest z wykonywaniem władzy publicznej i kończy się wydaniem decyzji administracyjnej;
- postępowanie administracyjne w sprawie oceny i wyboru projektów do dofinansowania z funduszy strukturalnych i FS, musi spełniać standardy demokratycznego państwa prawnego i dawać gwarancje, że wybrane do wsparcia przedsięwzięcia będą zgodne z prawem unijnym i krajowym oraz najlepiej przyczynią się do osiągnięcia celów unijnej polityki spójności;
- szybkość i sformalizowanie postępowania administracyjnego w sprawie oceny i wyboru projektów nie może usprawiedliwiać naruszenia przepisów Konstytucji RP, w szczególności ograniczenia prawa do skutecznego środka zaskarżenia decyzji o negatywnej ocenie projektu, prawa do sądu oraz uregulowania praw i obowiązków uczestników tego postępowania poza systemem źródeł powszechnie obowiązującego prawa;
- sądy administracyjne są właściwe do kontroli sądowo-administracyjnej legalności rozstrzygnięć o negatywnej ocenie projektów, ale nie mogą zastępować w ocenie jakości projektów organów administracji publicznej odpowiedzialnych za przeprowadzenie postępowań konkursowych”.

Analiza powyższych twierdzeń ewidentnie wskazuje, iż rzeczywiście mamy do czynienia z tezami. Zważywszy jednocześnie na ich treść merytoryczną w kontekście wyżej przytoczonych celów badawczych uznać trzeba, iż są to tezy będące w istocie szczegółowymi założeniami, które winny z kolei służyć sformułowaniu hipotez będących propozycjami odpowiedzi na postawione problemy badawcze. Autor jednak takowych hipotez nie wyartykułował. Co więcej, wskazał, iż postawione przez Niego tezy będą podlegać udowodnieniu (s. 20). Taka konstrukcja wskazuje na pewne błędy metodologiczne. Udowodnieniu bowiem winny być poddane hipotezy, tj. propozycje odpowiedzi na pytania badawcze, które jednocześnie co do zasady nie mogą być pewnikami (chyba żeby badacz miał zamiar obalić dotychczasowe ustalenia/poglądy, bądź też zweryfikować pewniki przy pomocy zupełnie nowych „narzędzi”). Oczywiście w celu weryfikacji hipotez głównych badacz może posługiwać się udowadnianiem w toku rozważań kolejnych szczegółowych hipotez, bądź też tez.

Wskazane mankamenty znalazły odzwierciedlenie w końcowej części pracy. W *Zakończeniu* znajduje się wprawdzie ustosunkowanie do postawionych we *Wstępie* problemów i celów pracy, jednak w moim odczuciu, nie są to rozważania uporządkowane, np. najpierw następuje ocena krajowego systemu kontroli wyłaniania projektów do dofinansowania, po czym mowa jest o uprawnieniach do krajowej regulacji systemu oceny i wyboru projektów, a następnie o błędach w polskiej legislacji w omawianym zakresie. Przy czym wskazanie tych ostatnich także nie jest usystematyzowane. Oceny przeplatane są wnioskami (de lege lata i de lege ferenda). Wskazania także wymaga, że odniesienie się w *Zakończeniu* do założonych celów badawczych nie ma charakteru bezpośredniego, tj. odpowiedzi na konkretne pytanie badawcze wraz z uporządkowanym podaniem argumentów.

Odnosząc się do zastosowanych metod badawczych w kontekście obranych założeń badawczych – nie zgłaszam specjalnych zastrzeżeń. Niemniej jednak pragnę podnieść, że Autor mógł się pokusić o wykorzystanie bądź to danych statystycznych, bądź też analiz jakościowych (badań sondażowych). Takie dane i płynące z nich wnioski niewątpliwie przyczyniłyby się do podniesienia walorów poznawczych oraz naukowych publikacji.

3. Konstrukcja (struktura) i zakres rozprawy

Struktura rozprawy naukowej winna odzwierciedlać określony przez autora obszar badawczy i być konsekwencją przyjętych celów badawczych oraz służyć weryfikacji założonych hipotez/tez. Oceniana monografia ma rozbudowaną strukturę; poza *Wstępem* i

Zakończeniem, składa się z VII merytorycznych części (rozdziałów); zawarto w niej także stosowne wykazy.

Obszar badań, a zatem i konstrukcja pracy determinowane są sformułowanym tematem monografii. W omawianym przypadku w jego zakres wchodzi, zestawione ze sobą: ocena i wybór projektów do dofinansowania oraz fundusze: EFRR, EFS i FS. Zważywszy na obrane przez Autora problemy badawcze oraz warunkowanie regulacji krajowych unormowaniami (zasadami) UE uznać trzeba, iż przyjęta konstrukcja pracy i jej wewnętrzna struktura są zasadniczo poprawne. Nie oznacza to wszakże, iż w ww. zakresie brak jest mankamentów (o czym w dalszej kolejności). Zaznaczyć pragnę, że poniżej nie będę opisywać kolejnych rozdziałów monografii, a skupię się na jej konstrukcji i zakresie.

Analiza obranej struktury monografii wskazuje, że można w niej wyróżnić 3 zasadnicze części. Pierwsza, obejmująca rozdziały I i II poświęcona jest przedstawieniu regulacji „unijnych”, w tym zasad dotyczących polityki spójności oraz rozdysponowywania środków pomocowych pochodzących z EFRR, EFS i FS. Jest to prawidłowe podejście, gdyż uwzględnia klasyczną regułę, zgodnie z którą w pierwszej kolejności należy przedstawić istotę podstawowych pojęć będących tematyką monografii oraz uwarunkowań prawnych konkretnych unormowań.

Kolejna część merytoryczna, na którą składają się rozdziały III, IV i V dotyczy polskich regulacji odnoszących się do oceny i wyboru projektów. Przy czym w tym zakresie najpierw omówiono stan, który obowiązywał na lata programowania 2000-2006 (rozdział III), a następnie regulacje, w tym procedury aktualne w okresie 2007-2013 (rozdział IV i V). W kontekście założonych w pracy celów badawczych za zupełnie zbędny uważam rozdział III. Ma on charakter wybitnie historyczny, i jakkolwiek we *Wstępie* Autor podnosił walor badań historycznych i ich uzasadnienie (s. 23), to:

- ów walor historyczny monografii przejawia się w jej podstawowym przedmiocie, tj. systemu dofinansowania tzw. projektów unijnych w ramach perspektywy 2007-2013, a nie wcześniejszej, co zresztą wynika z założeń sformułowanych przez samego Autora we *Wstępie*;
- kwestie poruszone w rozdz. III nie znajdują odzwierciedlenia ani w założeniach, czy tezach rozprawy, ani we wnioskach końcowych;
- co więcej, ów rozdział nie wpisuje się w naturalną kolejność rozważań (a wręcz ją zaburza), a traktując strukturę monografii formalnie - jest pewnego rodzaju nic nie

wnoszącym merytorycznie wrętem. Skądinąd świadczy także o tym bardzo mała jego objętość (26 s.), w porównaniu do pozostałych rozdziałów (od 43 do 91 s.).

Ostatnia część merytoryczna monografii (rozdziały VI i VII) poświęcona została analizie krajowych unormowań kontroli wyłaniania projektów. Przy czym odrębnie przedstawiono procedury administracyjne oraz sądowno-administracyjne.

Merytoryczną część rozprawy zamyka *Zakończenie*, w których Autor odnosi się pośrednio do celów (pytań) badawczych oraz zgłasza swoje wnioski. Ta część rozważań, w mojej ocenie, nie została należycie uporządkowana. Odnośnie ich merytorycznej oceny zob. pkt 4. recenzji.

Niezależnie od wskazanych mankamentów, na tym etapie można stwierdzić, że obrona konstrukcja rozprawy zasadniczo i w sensie dogmatycznoprawnym odzwierciedla jej sformalizowany temat (zakres).

Wewnętrzna struktura i treść kolejnych rozdziałów, jak już wskazano na początku, musi uwzględniać także założone cele badawcze i umożliwiać weryfikację hipotez/tez badawczych. Ocena dokonywana z tej perspektywy wykazuje, że generalnie istnieje taka korelacja. Niemniej jednak i w tym kontekście wątpliwości dotyczą rozdziału III, który de facto wychodzi poza obrany obszar badawczy. Niedosyt natomiast budzi przedstawienie kwestii związanych z programem na lata 2014-2020. Jednak, zważywszy na datę publikacji ocenianej monografii (rok 2013) i ówczesny stan wiedzy w badanym zakresie, można uznać, że nie jest to specjalne rażące.

Ogólny układ pracy, jak wynika z poczynionych uwag zasadniczo, tj. za wyjątkiem zbędnego i powodującego asymetrię rozłożenia akcentów rozdziału III – jest poprawny, przy założeniu, że monografia ma charakter głównie dogmatyczny. Brak tu jest bowiem zaakcentowania (np. w postaci odrębnego rozdziału) szerszych rozważań i ustaleń o charakterze teoretycznoprawnym.

W zakresie wewnętrznej konstrukcji poszczególnych rozdziałów pozytywnie oceniam zamieszczanie częściowych podsumowań. Szkoda tylko, że nie było to konsekwentne. O ile bowiem taka asymetria nie razi w przypadku uwag ogólnych/wprowadzających do określonych rozdziałów (nie zawsze bowiem istnieje konieczność wprowadzenia czytelnika do danej grupy zagadnień), to w przypadku częściowych podsumowań zawierających także pewne wnioski służące w dalszej kolejności osiągnięciu celów badawczych, tak już nie jest. Tym bardziej, że niewiadomo jakim kryterium kierował się Autor raz zamieszczając takie podsumowania w poszczególnych podrozdziałach (rozdz. I, podr. 1. i 2; rozdz. IV, podr. 3.;

rozdz. V, podr. 2 i 3; rozdz. VII, podr. 2), raz w strukturze rozdziałów (rozdz. II, rozdz. III), albo rezygnując z nich (rozdz. VI). Zwracam też uwagę, iż w rozdziale VI w podr. 1 wyróżniono/wydzielono tylko pkt 1.1., co z założenia jest błędne, ponieważ w przypadku podziału czegokolwiek, w tym danego rozdziału monografii, w jego wyniku muszą powstać co najmniej 2 części – w omawianym przypadku bądź to powinno się wyróżnić także pkt 1.2., bądź też zrezygnować z wewnętrznego podziału. Tym bardziej, że sam tytuł podr. 1 (*Procedura odwoławcza*) w zestawieniu z tytułem jego pkt 1.1. (*Wprowadzenie*) jednoznacznie wskazuje także na błąd zakresowy.

4. Merytoryczna treść rozważań

Dla oceny wkładu w rozwój naukowy danej dziedziny lub gałęzi prawa znaczenie ma treść dysertacji naukowej, w tym wyrażane przez autora - na podstawie przeprowadzonych analiz - poglądy i formułowane wnioski. W tym zakresie, po zapoznaniu się z zawartością merytoryczną ocenianej monografii, stwierdzam, że jej Autor:

1. z pewnością dysponuje rozległą i pogłębioną wiedzą z zakresu funkcjonowania systemu wyłaniania projektów do współfinansowania ze środków pochodzących z budżetu UE, a na tle przeprowadzonych rozważań wysuwa szereg wniosków, w tym *de lege lata* i *de lege ferenda* odnośnie procedur dotyczących wyboru i oceny zgłaszanych projektów;
2. potrafi w umiejętny co do zasady sposób łączyć przemyślenia dogmatycznoprawne z analizą praktyki stosowania regulacji, a na tym tle formułować konstruktywne wnioski;
3. posiada umiejętność perspektywicznej, wielopłaszczyznowej oraz systemowej analizy poszczególnych instrumentów lub instytucji prawnych dotyczących dystrybuowania środków przeznaczonych na realizację polityki spójności, formułując postulaty i propozycje rozwiązań prawnych, które charakteryzują się dużą aplikacyjnością; Podnieść w tym miejscu należy, iż część z nich została już zrealizowana w formie wprowadzenia nowych regulacji prawnych (uchwalonych po opublikowaniu monografii);
4. sformułował wnioski, które znajdują poparcie w wywodach zawartych w merytorycznych częściach pracy, a nadto świadczą o dużej znajomości praktycznej systemu oceny i wyboru projektów zgłaszanych do dofinansowania ze środków UE; W tym zakresie wnioski i postulaty (niezależnie od mojej ich osobistej oceny) uważam – co do zasady – za dobrze osadzone w toku rozważań i właściwie uargumentowane;
5. w celu realizacji postawionych założeń badawczych wykazał się niezbędną umiejętnością prawniczej analizy regulacji z różnych dziedzin prawa, co nie oznacza, że nie można dostrzec w tym zakresie pewnych braków (o czym dalej);

6. unikał analizy teoretycznoprawnej, która w dalszym zestawieniu z wnioskami płynącymi z analizy dogmatycznej mogłaby się przyczynić do stworzenia modelowych założeń do systemu dystrybucji środków pochodzących z budżetu UE.

Analiza meritum (obszernej skądinąd) dysertacji skłania mnie do sformułowania wniosku, że jej Autor zrealizował postawione cele badawcze, które mają istotne znaczenie także w wymiarze naukowym. Ukazał bowiem, że dana procedura, w tym przypadku – oceny i wyboru projektów, które mogą być dofinansowywane z EFRR, EFS i FS:

- jakkolwiek może być w określonym stopniu (uzasadnionym jej przedmiotem lub stronami) realizowana w oparciu o odrębne regulacje, to muszą one uwzględniać w pełni - a nie w ograniczonym stopniu - zasadę praworządności i legalności działania organów państwa;
- niezależnie od bieżącej polityki realizacji celów o charakterze utylitarnym (np. szybkość postępowania, chęć maksymalnego wykorzystania przyznanej puli środków pochodzących z budżetu UE) musi uwzględniać podstawowe i uniwersalne zasady systemu prawa, w tym umożliwiać rzeczywistą kontrolę działań organów podejmujących decyzje w przedmiocie „rozdziału” środków publicznych.

W mojej opinii Habilitant jest specjalistą w zakresie funkcjonowania procedury wyłaniania projektów służących realizacji polityki spójności w latach 2007-2013. Jednak, jak już wyżej sygnalizowano (pkt 5. i 6. wyliczenia), można dostrzec pewne braki merytoryczne. Poniżej, tytułem przykładu, wskazuję tylko niektóre z uchybień, o których mowa, mianowicie:

- niekonsekwentne, zamienne (?) używanie pojęcia procedury oraz systemu;
- niedostateczne wyartykułowanie założeń teoretycznoprawnych polskiego modelu dystrybucji środków przeznaczonych na realizację polityki spójności;
- z powyższym łączy się także brak pogłębionych rozważań dotyczących charakteru środków finansowych pochodzących z EFRR, EFS i FS, który wpływa/winien wpływać na rodzaj stosowanej procedury ich dystrybucji, w tym decyzji w przedmiocie dofinansowania lub odmowy dofinansowania projektu, a także ich kontroli;
- rozważania zawarte w rozdz. IV podr. 3, w szczególności pkt 3.3. i 3.4. są powierzchowne, a analiza treści zwartych w pkt 3.4. (*Dotacja budżetowa*) wykazuje brak zrozumienia istoty dotacji, a także nieumiejętność rozróżnienia dotacji od subwencji, które to w polskim systemie prawa są odmiennymi instytucjami;
- brak pogłębionego merytorycznie uzasadnienia niektórych poglądów prezentowanych przez Autora na tle powoływanych orzeczeń sądowych (np. na s. 230, 252, 267-268).

5. Warsztatowa strona monografii

W omawianym zakresie stwierdzam, że warstwa językowa, w tym stylistyczna są poprawne. Odnośnie zaś dokumentowania wypowiedzi, poza brakiem lub absolutnie niedostatecznym wykorzystaniem literatury przedmiotu w zakresie: - omówienia umów cywilnoprawnych zawieranych przez organy administracji, czy – analizy charakteru środków pochodzących z funduszy europejskich oraz dotacji budżetowej, nie mam istotnych zastrzeżeń.

II – Pozostałe osiągnięcia publikacyjne

W Autoreferacie przedstawiającym opis dorobku oraz osiągnięć naukowych Habilitant stwierdził, że nie spełnia kryteriów oceny, o których mowa w § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz.U. poz. 1165). Jednak spełnione są warunki wymienione w § 4 pkt 1 i 2 ww. rozporządzenia. W tym zakresie Pan dr Rafał Poździk przedstawił (Załącznik Nr 5 do Wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego) łącznie 42 pozycje opracowań naukowych, z czego 31 (w tym tzw. monografia habilitacyjna podlegająca oddzielnej ocenie) opracowań po uzyskaniu przez Niego stopnia doktora. Wśród nich znajdują się artykuły (13), glosy (6), różne opracowania współautorskie nie stanowiące monografii naukowych (6), opracowania monograficzne (5) oraz opublikowane opracowanie hasła w encyklopedii.

Tytułem uporządkowania stwierdzam, że: - publikacje ujęte pod poz. 2 i 3 wykazu monografii naukowych winny być ujęte jednokrotnie, gdyż są to opracowania w kolejnych wydaniach (z 2008 i 2009 r.): *Fundusze unijne. Zasady finansowania projektów ze środków unijnych w Polsce w latach 2007-2013*; - opracowania opublikowane przed uzyskaniem stopnia doktora nie są brane pod uwagę przy ocenie, z uwagi na treść art. 16 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Poza tym w wykazie ujęto 2 opracowania oddane do druku (nie załączone do dokumentacji). Uwzględniając powyższe korekty (- 14 pozycji) okazuje się, że Habilitant opublikował 28 oryginalnych opracowań. Nie jest to ilościowo pokaźny dorobek, zważywszy że od uzyskania przez Niego stopnia doktora upłynęło 10 lat. Z drugiej jednak strony zważyć trzeba, iż w tym okresie był autorem lub współautorem 4 oryginalnych opracowań monograficznych (poz 2. i 3. wykazu – traktuję jako jedną oryginalną publikację). Skoro mowa o współautorstwie, pragnę zauważyć, iż w odniesieniu do publikacji współautorskich, w których brak jest

formalnego wykazania autorstwa poszczególnych części opracowania, nie załączono stosownych oświadczeń w przedmiocie wskazania udziału (np. procentowego) autorów (w tym dra R. Poździka) w opracowaniu danej publikacji (artykułu). Stan ten rzutuje na niemożność kategorycznej oceny, chociażby pod względem ilościowym.

W przedłożonym do oceny dorobku naukowo-badawczym w formie publikacji naukowych, Habilitant sam wskazuje dwa podstawowe jego obszary, mianowicie: prawo konkurencji i politykę spójności. Oprócz tego wyróżniony został także dorobek „w innych dziedzinach związanych ze stosowaniem prawa unijnego”. W ramach tego ostatniego wykazano 5 publikacji, z czego tylko 3 powstały po uzyskaniu przez dra R. Poździka stopnia doktora, a dotyczą kwestii podatkowych (w 2 przypadkach) oraz praktyk bankowych. W mojej ocenie szczególnie te pierwsze, tj. artykuł dotyczący podatku akcyzowego oraz glosa dotycząca dodatkowego zobowiązania w podatku VAT są bardzo wartościowe (na marginesie - Habilitant podał w Autoreferacie oraz wykazie nieprawidłowy tytuł artykułu).

Przechodząc do oceny wyników badań zasadniczych obszarów zainteresowań naukowych, zastrzegam iż nie jestem w stanie wypowiedzieć się w przedmiocie dorobku publikacyjnego dotyczącego prawa konkurencji, gdyż nie zajmuję się tą problematyką.

Oceniając natomiast publikacje z zakresu ogólnie ujmując – finansowania z funduszy unijnych stwierdzam, że jest on wartościowy poznawczo, a niektóre z prezentowanych poglądów i wniosków (w tym de lege ferenda) uważam za cenne. Ewidentna jest bardzo dobra znajomość, w tym kontekstowa, poruszanej problematyki. Na uznanie zasługują przede wszystkim opracowania o charakterze monograficznym, a także opracowania komentujące orzeczenia sądowe (w tym glosy). Te ostatnie w części posiadają także (oprócz oczywistego praktycznego) walor naukowy. Pominę tu przytaczanie poszczególnych tytułów tych publikacji, ponieważ są wskazane w Autoreferacie.

Za najbardziej cenne rozważania uważam te, które dotyczą szeroko rozumianej legalności kryteriów wyłaniania projektów zgłaszanych do dofinansowania ze środków unijnych oraz poświęcone kontroli prawidłowości dystrybucji tych środków. Uogólniając i upraszczając, uznać trzeba, że Habilitant jest specjalistą w ww. zakresie. Poza tym ten nurt zainteresowań i ich wyników (publikacji) stanowił fundament merytoryczny ocenianej wcześniej monografii habilitacyjnej, w której zresztą pojawiają się wątki z wcześniej powstałych publikacji dotyczących funduszy unijnych.

III – Inne osiągnięcia naukowo-badawcze oraz dorobek dydaktyczny i popularyzatorski

Oceniając osiągnięcia w ww. zakresie – nie zgłaszam zastrzeżeń. Niewątpliwie Pan dr Rafał Poździk posiada osiągnięcia wskazujące na Jego istotną aktywność naukową. Brał udział w różnych konferencjach naukowych - łącznie 36 po uzyskaniu stopnia doktora, przy czym referaty zgłosił w ¼ z nich.

Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski także nie budzi wątpliwości co do ogólnego spełniania kryteriów, o których mowa w § 4 pkt 6-8 oraz § 5 powoływanego wcześniej rozporządzenia w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Konkluzje – ocena końcowa

Na podstawie przeprowadzonej analizy osiągnięć naukowych Pana dra Rafała Poździka nie mogłabym stanowczo stwierdzić, że nie spełniają one warunku określonego w art. 16 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Wobec tego – mając na uwadze częściowe opinie wyrażone w niniejszej recenzji – stwierdzam, co następuje:

Osiągnięcia naukowe Wnioskodawcy - Pana doktora R. Poździka stanowią znaczny wkład w rozwój nauki prawa, w tym prawa finansowego Unii Europejskiej i prawa administracyjnego. Habilitant wykazał się także istotną aktywnością naukową. Spełnione są zatem wymogi, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Białystok, 29 grudnia 2015 r.

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'R' followed by a cursive surname.

